

LBRIS

We know
books

MUZEUL JUDEȚEAN
DE ISTORIE BRAȘOV

ISTORII DIN '89 ÎN BENZI DESENATE

BRAȘOV 2020

NICOLAE PEPENE 	5
<i>ISTORIA ALTFEL</i>	
PILLOWZOID 	7
<i>REVOLUȚIE LA OPT ANI</i>	
ȘERBAN ANGHEL 	11
<i>OPERAȚIUNEA TRANDAFIRUL</i>	
CRISTIAN PĂCURARIU 	15
<i>CUGIR 1989</i>	
ADRIAN SERGHIE 	20
<i>REVOLUȚIA LA IAȘI</i>	
ALEXANDRU CIUBOTARIU 	26
<i>5 FRÂNTURI DE MEMORIE DIN DECEMBRIE 1989</i>	
ANA CALISTRU 	32
<i>CRĂCIUN (IM)POSSIBIL</i>	
GABRIEL RUSU 	38
<i>VIS DE DECEMBRIE</i>	
IONUȚ POPESCU 	40
<i>POPESCU VERSUS CEAUȘESCU</i>	
CRISTIAN DÂRSTAR 	50
<i>SILENT NIGHT</i>	
BOGDAN CHELARU 	52
<i>COLATERAL</i>	
MIREL DRĂGAN 	58
<i>UNDEVA, CÂNDVA</i>	
MARIA SURDUCAN 	61
<i>PASAJUL</i>	
ROBERT OBERT 	71
<i>CA LA PLOIEȘTI</i>	
DESEN: TOMA, SCENARIU: GEO DOBA 	75
<i>REVOLUȚIA PRIN VIZOR</i>	
DESEN: PUIU MANU, SCENARIU: NICOLAE PEPENE 	81
<i>RAMBO</i>	
MATEI BRANEA 	85
<i>CE-AM AFLAT ÎN '89</i>	
CRISTIANA CĂLIN 	90
<i>LUMINI ȘI UMBRE, SEZONUL 3</i>	
DANIEL-EDUARD BURUIANĂ 	94
<i>SUVENIR</i>	

ILEANA SURDUCAN 	99
<i>DECEMBRIE 1989</i>	
ALIN TEODOR IVAN 	107
<i>...ANI DE REVOLUȚIE...</i>	
OCTAV UNGUREANU 	113
<i>PĂI CE FACEM, TOVARĂȘI?...</i>	
VALENTIN IONESCU 	119
<i>AȘA E LA RĂZBOI</i>	
XENIA PAMFIL 	127
<i>FIII RINOCERILOR</i>	
LUCIAN AMARII JUP 	134
<i>DECEMBRIE 1989 - STELUȚA TREBUIE SĂ TACĂ</i>	
FELIX CRIȘAN 	138
<i>DETURNAREA</i>	
VERONICA SOLOMON 	147
<i>GENERAȚIA PETER-PAN</i>	
DANIEL DANIL 	152
<i>UN CÂINE!</i>	
GIORGE ROMAN 	157
<i>SPIRALA TĂCERII</i>	
VIOREL PÎRLIGRAS 	167
<i>ASPIRAȚII</i>	
SORINA VASILESCU 	170
<i>BĂ FELIE!</i>	
ȘERBAN ANDREESCU 	172
<i>ISTORIA O FACEM NOI</i>	
MIRCEA ARAPU 	177
<i>DRACULA A MURIT!</i>	
MIHAI TIMOȘENCO 	182
<i>NU MĂ HĂ `89</i>	
VLAD FORSEA 	189
<i>MONȘTRI</i>	
ALEXANDRA GOLD 	194
<i>UN '89 DULCE-AMAR</i>	
RADU CARP 	200
<i>21 DECEMBRIE 1989</i>	
NICOLAE NEGURĂ 	208
<i>MĂRTURIILE IOANEI BĂRBAT</i>	
DESEN: DANIEL RIZEA DARIZ, SCENARIU: MARIAN MIRESCU 	214
<i>UN PIC MAI BINE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ</i>	
GABRIEL ZĂBAVĂ 	217
<i>ULTIMUL ACT</i>	

REVOLUȚIE LA 0 ANI

A FOST ODATA CA ALTA DATA, DOAR CA ACUM 30 DE ANI, O LUNA DE DECEMBRIE IN CARE TOȚI ADULȚII S-AU AGITAT FOARTE TARE SI AU FOST FOARTE PREOCUPATI DE CE ERA LA RADIO SAU LA TV.

CHIAR SE INTAMPLA? NU POT SA CRED, CE NE FACEM ACUM?

STAM CU OCHI PE STIRI, VEDEM CE MAI ANUNTA, SI AVEM MARE GRIJA.

ALTCEVA CE PUTEM FACE?

FACEM APEL CATRE TOTI ACEIA CARE-SI IUBESC TARA SA ACTIONEZE CU NEFERMITATE IMPOTRIVA TRADATORILOR

ASTA M-A DERANJAT DESTUL DE RAU, MI DOREAM SA MA JOC IN PACE CU SOLDATII MEI DE PLASTIC IEFTIN.

SAAAAAU... CAND CITEAM PIF SAU MISHA, MI ERA DE AJUNS CA FRATI-MIU ERA SI ASA FOARTE VOCAL. NICI MACAR NU STIA ATATEA COVINTE, CE-I CU TOATA GALAGIA?

FRATILOR, POPORUL A INVINS! ARMATA ROMANA A TRECUT DE PARTEA NOASTRA!

APELAM LA TOTI CETATENII PATRIEI NOASTRE ORICE NATIONALITATE, IUBITORI AI ACESTUI PATERMANT, SOLDATII AL MINISTERULUI DE INTERIOR

PPFFFFT BLEAH PFFFFT

PAC PAC HEHE PFFFFT

MAI ALES CAND AVEAM INTERESE COMUNE IN MATERIE DE JUCARII... INCEPEAU CONCERTELE. EL ORACIA, EU PROTESTAM IN GURA MARE. PANEA APELAM LA PARINTI SA NE FACA DREPTATE.

ASTA SE TERMINA INEVITABIL CU "ESTI MAI MARE, FII MAI INTELEPT." RASPUNS TOTAL NESATISFACTOR.

OSTASI, FOLOSITI ARMELE DIN DOTARE FARA A AȘTEPTA NEAPARAT ACEASTA DEZLEGARE FORMALA. NUM POPORUL VA DA ORDINE!

SA INTRE TANCURILE SI SA DARAME CLADIRILE CARE SE AFLA... AA... AA... CRIMINALII!

CHIAR TREBUIE SA SUFAR DOAR PENTRU CA SUNT MAI MARE SI MAI INTELEPT? BLEH.

AVEAM, ÎNTR-ADEVĂR, ȘI MOMENTELE DE RĂZBOI TOTAL.
O COMBINAȚIE DE "CINE URLĂ MAI TARE"
VERSUS "CINE POATE SĂ ÎMBRÂNCEASCĂ MAI TARE".

ȘI ACUM VĂ ROG SĂ MĂ ÎNȚELEȚEȚI,
CĂ CITIM CATEVA ECOURI DE LA ACEL RĂZBOI. ÎN
RE ARATĂ CE MAI TARE A FOST ACEST
ECOU CARE ESTE ÎN CĂMINTELEZOR
ISTORICE DE LA ACEL RĂZBOI ÎN TARA NOASTRĂ.

RAAAARRGH

DESIGUR, ASTA ATRĂGEA INEVITABIL
ATENȚIA PĂRINȚILOR. APARTAMENTUL
NU ERA ATĂT DE MARE ÎNCÂT SĂ NU
NE AUDĂ IMEDIAT.

URMA PERIOADA DE ARMISTIȚIU, ACEL CALM
TENSIONAT, SUB ATENȚĂ SUPRAVEGHERE.
FIECARE ÎN PARTEA LUI DE CAMERĂ
"PÂNĂ VĂ TREC DRACII ȘI VĂ POTOLIȚI".

SECURITĂȚII AU OTRĂVIT
APA LA SIBIU ȘI LA TIMIȘOARA.
APA DE LA BUCUREȘTI A FOST
DISTRUSĂ ÎNAINTE
DE A AJUNGE LA MATA!

UN APTEL URGENT: O COLOANĂ BLINDATĂ
DIRECȚIONATĂ SE ÎNDREAPTĂ SPRE PITEȘTI PE
PUNCTUL ATOMIC, RAFINĂRIA, REZERVOARUL
DE LA MĂRĂȘTI ȘI BARAJUL DE LA CĂRTEA DE ARGHES.

ALT LUCRU CIUDAT ÎN IARNA ACEEA AU FOST AUTOBUZELE
DIN CARE UN MEGAFON INVITA BĂRBATII SĂ MEARGĂ
CU EI LA BUCUREȘTI. NU ERAM SIGUR DE CE. EXCURSIE?

MAMA S-A ENERVAT FOARTE TARE.
NU A VRUT SĂ ÎL LASE SĂ MEARGĂ.

M?? SĂ MĂ LASI
ACUM FEMEIE SINGUR
CU DOI COPII MARI?

TATA A PĂRUT ÎNTERESAT, DAR MĂ ÎNTREBAM
DE CE NU TOATĂ FAMILIA. SAU MĂCAR SĂ MĂ
IA ȘI PE MINE. SĂ VĂD ȘI EU CAPITALA.

PROBABIL PENTRU CĂ NU
FUSESE ȘI EA INVITATĂ?

AA, SĂ NU UIT. CÂND AU ÎNCEPUT COPILII CU
PLUGUȘORUL, TOATĂ LOMEA SE CRIZA. CHIPURILE
SE SPERIAU CÂND POCNEAU DIN BICI. SĂREAU ÎN
SUS DE ZICI CĂ ÎI ÎMPOȘCA CINEVA.

CHESTII DE OAMENI BĂTRÂNI
PROBABIL, STĂTEAU PROST
CU NERVII...

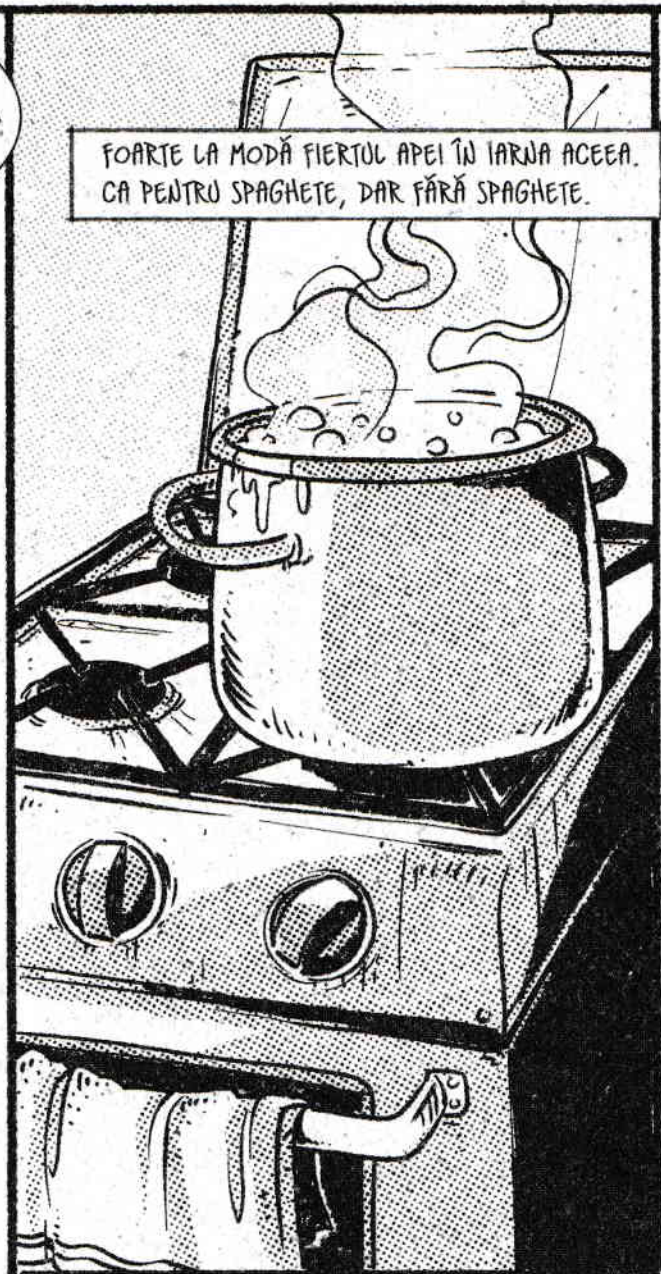
ȘI PE STRADĂ, MULȚI CIUDAȘI.
MAI MULȚI DECÂT DE OBICEI ADICĂ.
VORBEAU SINGURI, SE GRĂBEAU,
AVEAU TOT FELUL DE POVEȘTI.

TOVARĂȘA,
A DAT TERORIȘTII
CU CEANURĂ LA APA
DE GHIVENTĂ. Ș-O
FERBETI BINE!

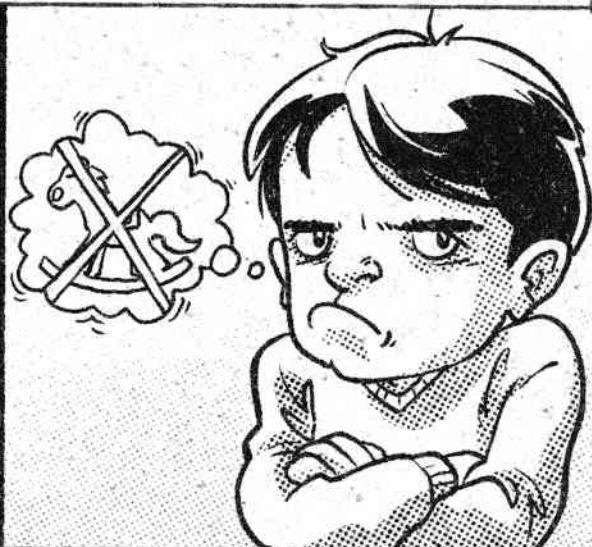

MAMA SE AGITA FOARTE TARE
CÂND AUZEA CE ZICEAU.

FOARTE LA MODĂ FIERTUL APEI ÎN IARNA ACEEA.
CA PENTRU SPAGHETE, DAR FĂRĂ SPAGHETE.

M-AM BOSUMFLAT RĂU CĂ ÎN TOT HAOSUL ACELEI
IERNI CIUDATE, AI MEI AU UITAT SĂ ÎMI IA CADOU
DE ZIUA MEA DE NOME. IARŢA E PERIOADA
CADOURILOR NON-STOP PENTRU MINE. MEREU.

CÂND ŞI-A DAT SEAMA, MAMA S-A ÎNTRISTAT TARE,
MI-A CERUT SCUZE, ŞI CU LACRIMI ÎN OCHI MI-A
PROMIS CĂ SE REVANŞEAZĂ.

CÂND AM VĂZUT-O AŞA TRISTĂ, TOATĂ SUPĂRAREA
MEA TOTAL ÎNDRĂPTĂTĂ S-A DUS IMEDIAT.

DISTRACTIA A ÎNCEPUT CÂND AM AFLAT CĂ PUTEM
RUPE POZELE CU TOVARĂŞUL DIN MANUALE ŞI CĂRŢI,
SAU CĂ POŢI SĂ STRIGI "JOS COMUNISMUL"

NU ERAM PREA SIGUR CE ÎNSEAMNĂ ANUMITE
CUVINTE, CA "DICTATORUL" SAU "DESPOTUL".
DAR REBELIUNEA E CAPTIVANTĂ, CHIAŢ DĂCĂ
ESTI MIC ŞI HABAR NU AI DE CE.

CERTITUDINEA CĂ LUCRURILE S-AU SCHIMBAT
A VENIT O DATĂ CU ÎNCEPEREA ŞCOLII, CÂND
ÎNVĂŢĂTOAREA NE-A SPUS:

DRAGI ELEVI, SĂ NU
ÎMI MAI SPUNETI TOVARĂŞA,
DE ACUM SPUNEM DOAMNA
ÎNVĂŢĂTOARE!

ATUNCI AM REALIZAT CĂ AM
INTRAT ÎNTR-O NOUĂ LUME.

ŞI AM ÎNCEPUT SĂ AŞTEPT
SCHIMBĂRILE ÎN MAI BINE.

PILLOWZOID STUDIOS 2019

Scenariu şi grafica - Buru
Tech assist - Wappy, Mara

Pe 15 decembrie 1989, în Timișoara, evacuarea pastorului László Tőkés pentru afirmații anticomuniste declanșează o adunare în fața casei sale parohiale în semn de protest față de regim.

Fiind într-o zonă centrală, trecătorii se alătură protestului, printre care enoriașii unei biserici baptiste din apropiere, percepând tratamentul pastorului ca un nou mod de suprimare a libertății din partea regimului.

În scurt timp însă, numărul oamenilor crește considerabil, oprind tramvaiele și scandând lozinci anticomuniste.

Următoarea zi, 16 decembrie, numărul protestatarilor este mult mai mare și se deplasează spre zonele importante ale orașului.

O parte din ei ajung la clădirea partidului, unde se sparg geamurile și se distrug lucrările lui Ceaușescu sau tablourile cu el.

În lipsa unui dialog cu autoritățile, se ajunge la confruntări violente cu miliția și armata, protestatarii fiind întâmpinați cu jeturi de apă, scutieri, gaze lacrimogene și arestări în masă.

Metodele acestea sunt însă schimbate drastic după o teleconferință cu Ceaușescu în după-amiaza zilei de 17 decembrie:

Oricine atacă un soldat, un ofițer, trebuie să primească riposta. Oricine intră într-un sediu de partid sau sparge un geam de la un magazin, trebuie să primească riposta imediat. Fără nicio justificare! Umanismul nu înseamnă capitularea sau pactizarea cu dușmanul. Umanismul înseamnă apărarea poporului, integrității țării și socialismului. Toate unitățile militare sunt în stare de alarmă și au armamentul de luptă. Nu pleacă nicăieri fără muniție de luptă. Toate unitățile ies cu armamentul ușor din dotare, de luptă.

Din acel moment, muniția de război este obligatorie.

În după-amiaza zilei de 17 decembrie 1989, apar primele victime ale revoluției.

În mai multe zone din Timișoara, unitățile armate trag în manifestanți, cu sau fără foc de avertizare.

În acea seară, morga spitalului din Timișoara se umpluse de morți.

În urma evenimentelor de la Podul Decebal, Catedrală, Piața Operei, Calea Girocului și Ardealului, numărul victimelor ajunge la 65 și al celor răniți la 268.

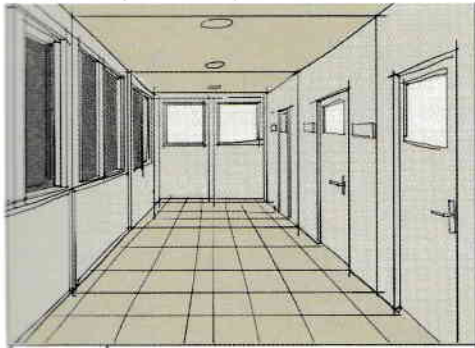
Toate acestea se datorau ordinului lui Ceaușescu. Totul trebuia ascuns cât mai bine. Se vărsase prea mult sânge.

Din acel moment, începe operațiunea „Trandafirul”, ordonată de Elena Ceaușescu. Planul era ca cei uciși să fie incinerati la crematoriul din București cât mai repede posibil și să fie dați drept fugiți din țară. Totul s-a petrecut începând din seara acelei zile, într-un secret total, pe timp de noapte. Pregătirile au început astfel:

Pentru a transporta cadavrele s-a folosit o autoizotermă, care a fost luată de la Complexul de Creștere a Porcilor COMTIM.

Se interzice accesul publicului în spital, iar după ora 23:30, se interzice circulația bolnavilor pe sălile spitalului.

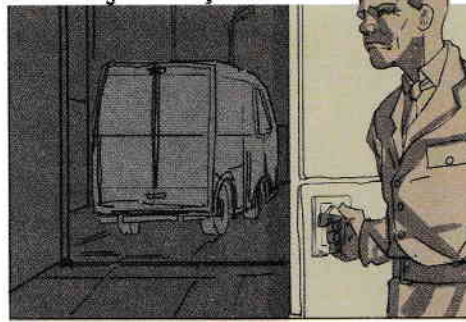
Pe urmă, cadavrele erau menționate la telefon sau în rapoarte în termeni codificați, drept „colete” de ajutoare sosite din străinătate, care urmau să fie distruse la București. În acești termeni, s-a cerut telefonic paza transportului.

Ferestrele care dau spre intrarea morgii sunt acoperite cu pături.

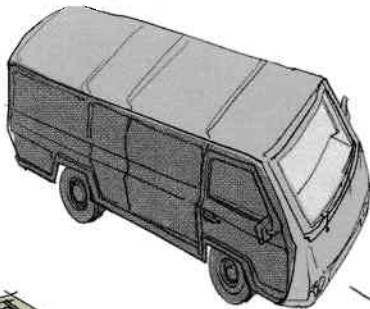
Odată ce autoizoterma a ajuns la spital, s-au stins luminile din curte, pentru a masca transferul cadavrelor din morgă în mașină.

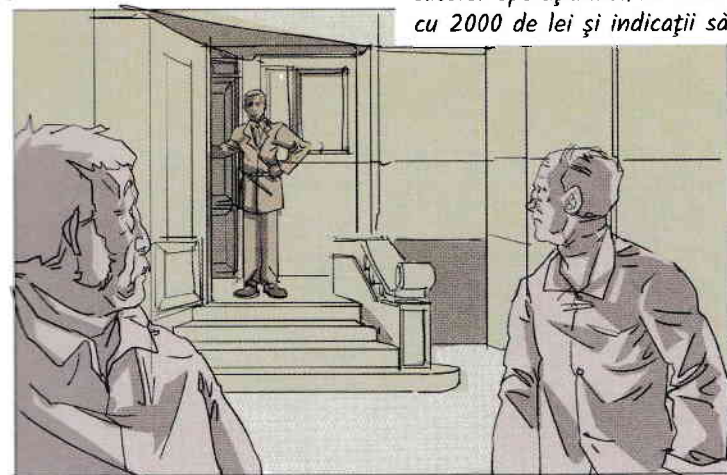
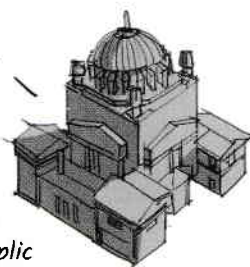
Toate fișele medicale ale celor încărcăți sunt confiscate.

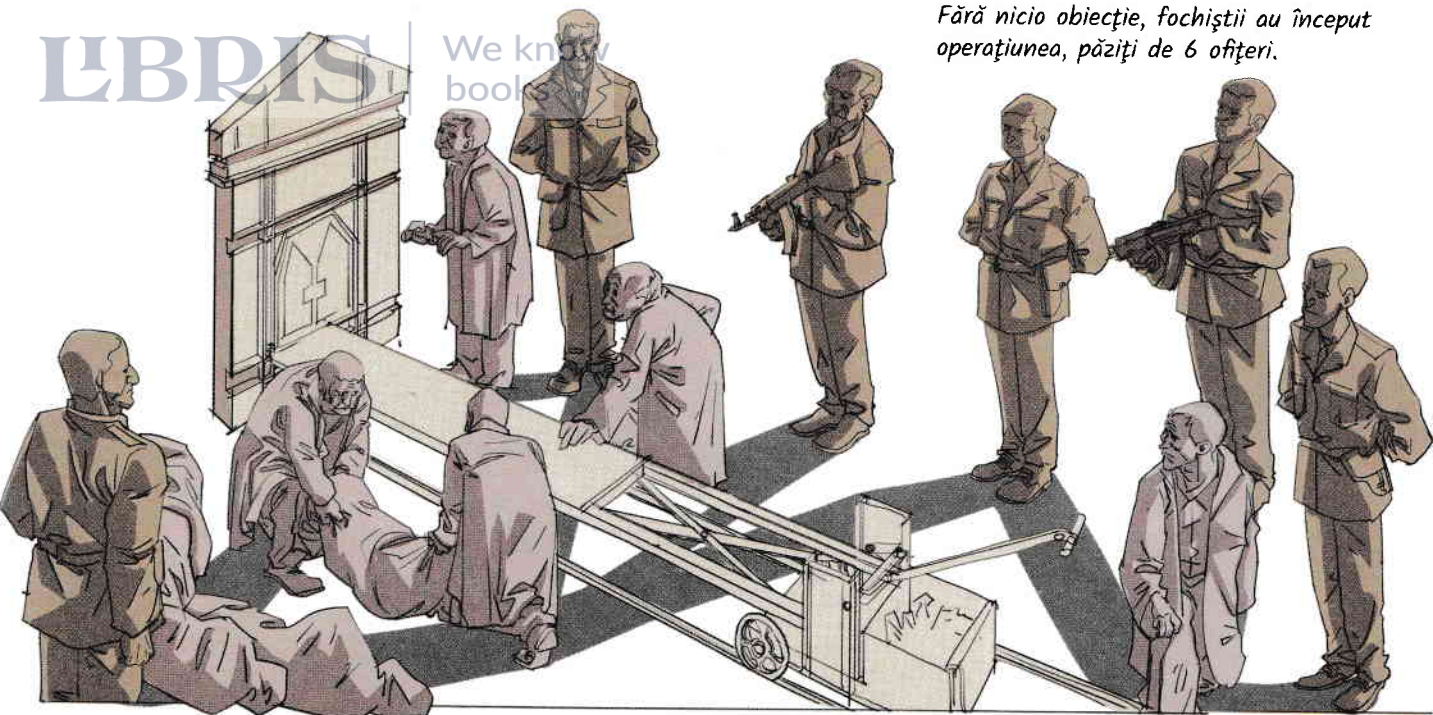
Pe parcursul traseului București - Timișoara, autoizoterma este însoțită de o Dacia albă. La 39 de km de București se face schimb de oameni și de plăcuțe de înmatriculare. Din acel moment, operațiunea se cheamă „Vama”.

Când ajung la crematoriul Cenușa din București, cer oprirea tuturor operațiunilor, iar celor 5 fochiști li se oferă câte un plic cu 2000 de lei și indicații să se apuce imediat de muncă.

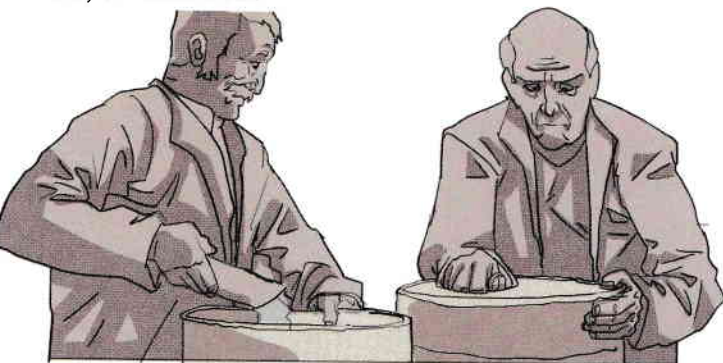
Fără nicio obiecție, fochiștii au început operațiunea, păziți de 6 ofițeri.

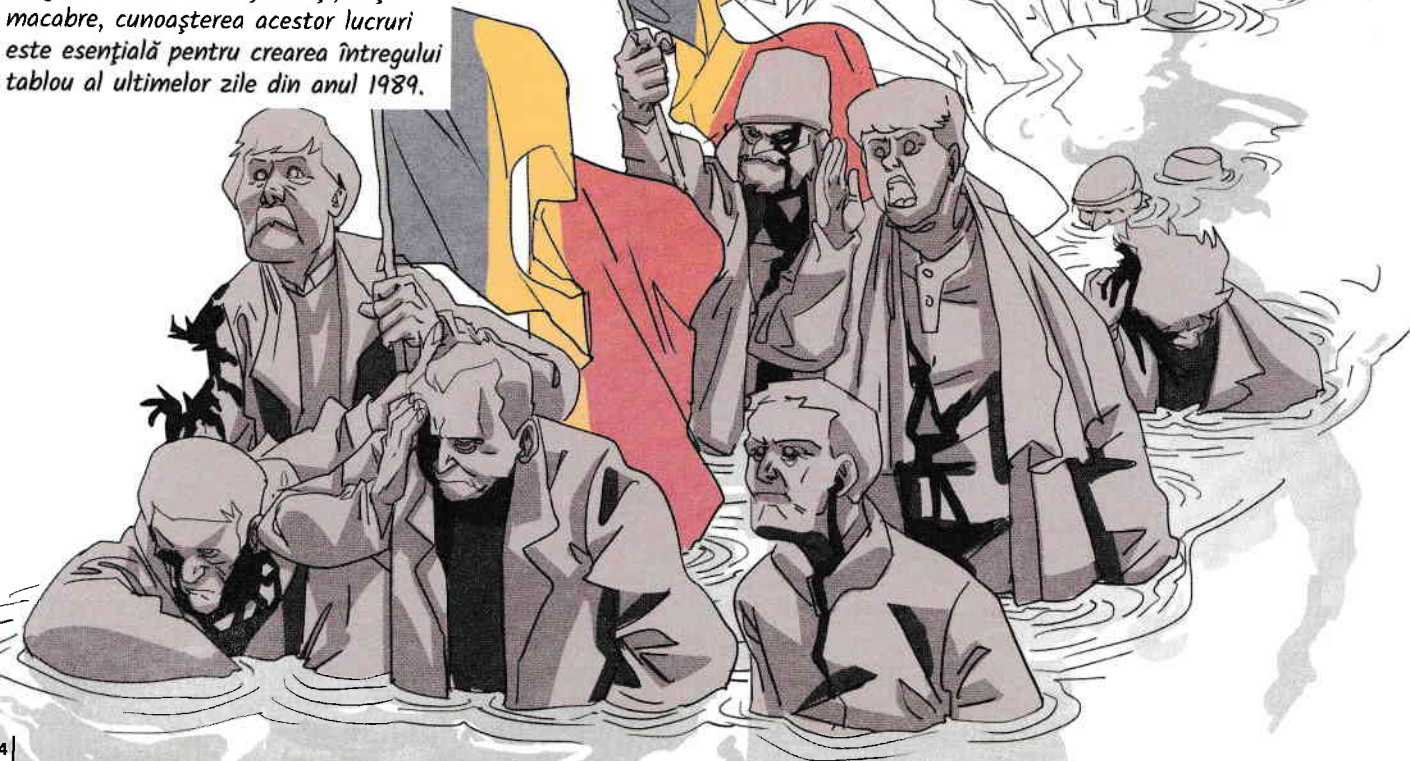
Întregul proces a durat de la 18:00 până următoarea zi la ora 8:30, 20 decembrie.

Cenușa rezultată a fost încărcată în 4 tomberoane și vărsată ulterior într-un canal din zona Popești-Leordeni.

Toate acestea au fost aflate în urma rapoartelor predate pe data de 24 decembrie partidului FSN. În tot acest timp, familiile nu știau nimic de cei dispăruți.

În cele din urmă, regimul s-a prăbușit, însă operațiunea „Trandafirul” și „Vama” ne arată cum în acele zile s-a încercat ștergerea evenimentelor sângeroase de la Timișoara și, deși macabre, cunoașterea acestor lucruri este esențială pentru crearea întregului tablou al ultimelor zile din anul 1989.

Noiembrie 1989. Muncitorii Uzinei Mecanice Cugir își arată primele nemulțumiri față de regimul Ceaușist, prevestind evenimentele viitoare.

Securitatea își dublează efectivele, muncitorii și populația trebuie ținute sub observație.

Totuși, în data de 21 decembrie la ora 10:00 sirenele uzinei anunță începutul revoluției la Cugir.

În fața secției Sculărie s-a adunat un grup de 40-50 de persoane.

Ca la Timișoara. Haideți, băieți, și noi!

Se adună tot mai mulți manifestanți și ies pe străzile orașului.

Hai cu Timișoara!
Uniți-va cu noi!!

În scurt timp, manifestații ajung la poarta principală a Întreprinderii Mecanice Cugir: I.M.C. 1

Uniți-vă
cu noi!

Fără
violență!

Apoi la I.M.C. 2 (așa
zisa "Fabrică de sus").

Hai cu Timișoara!
Hai cu Timișoara!

Hai și noi!

Fără violență!
Fără violență!

Până aici, toate bune
și frumoase, dar...